

החברותא

החברותא בטאון פנימי לחברים גליין מס 118

בס"ד ערש"ק כי תשא י"ח אדר א' תש"ס

פנינים יקרים

ה' ה' א-ל רחום וחנון. אומרת הגמ' אני הוא קודם שיחטא ואני הוא לאחר שיחטא האדם. הקשה המהרש"א קודם שיחטא האם האדם צריך למידת הרחמים? מתוך בספר היכל הברכה בשם עמרת צבי מי שסובר שלא חטא מצויה בו הנאווה שהיא חמורה מן החטא. נמצא קודם שיחטא צריך כוודאי רחמים לכפר על גאות הלב.

ואיש לא יעלה עמך (לדג) מי שמחזיק את עצמו לאיש - לאישיות - ליש מלא גאווה והתנשאות - לא יעלה עמך. אדם כזה לא יעלה במעלות התורה והיראה. לא ישיג שום מדריגה.

ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם (ל, יט) ענין רחיצת כהנים מן הכיור הוא ענין סילוק נגיעה... היינו שיאסור נגיעתו ושיכבול דעתו בפני רצון ה', כלומר שאינו עובד אלא מה שהש"ת חפץ... ולזה קבעו לומר פרשת הכיור קודם התפלה וקודם פרשת הקרבנות, שלא נתפלל אלא על מה שהש"ת חפץ. (מי השילוח)

פסל לך... (לד, א) פרש"י הפסולת יהיה שלך ומשם נתעשר משה רבינו. עושרו של משה היה שקיבל אף את הפסולת של ישראל והוציא גם משם נצוצות קדושות, וזה עושר גדול. (ילקוט אליעזר)

ואם אין מחני נא מספרך וכו', משה רבינו אמר ואם אין מחני, כי רצה להעלות את ישראל שעברו ע"ז והביא את עצמו לאין באומרו מחני ובזאת הכל נתקשר למעלה, כאשר אדם מביא את עצמו למידת אין... כשהאדם מחזיק את עצמו לאין אזי הוא בדול מעבירות ושב בתשובה שלימה. (תורת המגיד)

לך רד כי שחת עמך. ודרשו בגמרא רד מגדולתך שהיתה לו ירידה ע"ז ששיחת העם. אך משה רבינו ע"ה מגדול ענותנותו דן הדבר שלא היתה ההתחלה מהם וע"י שהמה חטאו גרמו לו הירידה אלא דן להיפך שממנו היתה ההתחלה וע"י ירידתו ומדרגתו גרם שיעשו המה חטאה גדולה... ענהו הקב"ה אני יודע ממי היתה ההתחלה מי אשר חטא לו אותו שממנו היתה ההתחלה אותו אעניש.

איש אשר יעשה כמות להריח בה. אמר הריב"ש טוב אשר יעשה כמות, כמות ולא באמת מן הלב אלא להריח בה שיצא לו שם בין הגדולים אזי... ובזה גורם חלילה שנפגם אף שרשו שיש לכל אחד משבטי י-ה... וכתר ר"ל וד"ל.

ושמרו בני את השבת וגו'. עצבות וקליפות החומר מעכב שמחה הנשמה בעשיית המצוה. לכן עצה יעוצה ושבתה הארץ שבת לה' הכוונה שיעשה נייחא ושכיתה לארץ שהוא החומר והגוף לשמות בשמחה גשמיית וע"ז תוכל הנשמה לשמות שמחה רוחנית וזה שבת לה'.

והיה כל מבקש ה' יצא אל אהל מועד אשר מחוץ למחנה... פירוש כל איש מישראל המבקש ה' לעבדו בכל לבב יעשה כן שלא יסתכל כלום על מידת הדין ומשפטי ה', אך יצא אל מחוץ למחנה לבל יסתכל ואל יקשה בעיניו כלום על מעשי ה' כי הכל לטובה וישועה האמתית אמן.

כי זה האיש משה לא ידענו מה היה לו. סיפור מהאחים הקדושים הרה"ק ר' שמלקה והרה"ק ר' פנחס זי"ע מה שדיבר אתם הרה"ק המגיד הגדול זי"ע א' - שסיים שאם אחרי כל העבדות והכוונות מהלמודים והתפלה עוברת מחשבה כי עשה משהו לפניו יתברך, עושים מזה גלגל ומשליכים את זה לעמקא דתהומא רבא... וזה לא ידענו מה היה לו כל העבדות והיגיעות הכל אצלו בבחינת מה ונחנו מה כאין וכאפס...

ויקהל משה את כל עדת ישראל. ויקהל גימטריה מקוה, וענינו ע"ד מאה"כ מקוה ישראל ה' הם שלשה ענינים המטהרים את איש יהודי: מקוה מטהרת את הטמאים, ישראל היינו מה שכולל את עצמו עם יהודים בשבת אחרים גם יחד זה מטהר את הטמאים, ולמעלה מכל זה ה' - וכמו שהמקוה אינה מטהרת אא"כ המים עולים על ראשו כמו"כ ישראל המטהר הוא רק אם משפיל ומכניע את עצמו כנגד כולם ויודע כי כולם חשובים ועולים עליו. (בית אברהם)

ויתן אל משה ככלותו. איתא במדרש הה"ד כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה ע"ש. עוד איתא במדרש וידבר ה' אל משה וכן אתה מוצא וידבר משה אל ה' משל למערה שהיא נתונה על הים עלה הים ומלאה ולא היה הים זו משם אלא מכאן והילך הים נותן למערה והמערה נותן לים ע"ש. דהיינו שבעת שהצדיק נתרבק בו כביכול בפרט משה רבינו ע"ה היה ממש פיו ופי כביכול נעשים כאחד, וכמו שאמרו שכינה מדברת מתוך גרונו והיו דיבורם אחד...

שיחות קודש ממו"ר הרא"ש שליט"א

118
7

נפש ט"ו שחת הרא"ש ע"ה הר"ל

הבחירה האמיתית (שם תשכ"ז)

נמצא לפי זה שעיקר עבודת האדם בעולם הזה הוא שיכיר מציאותו שאינו יכול לעשות כלום. ועתה אם האדם מכיר מציאותו האמיתי אזי מיד מתעוררת עליו חסדי השי"ת ואינו צריך לעבור כל כשלון כי הלא הכשלון הוא כדי ללמד אותו מציאותו האמיתי שאינו כלום ואם ההכרה הזאת באה מתוך התבוננות עצמי למה צריך להכשל. אבל אם האדם חושב שכוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה ולא יכשל לעולם אזי קורה שהאדם ניתן לו ליפול כדי להכיר את המציאות האמיתית הזאת. והוא הבחירה האמיתית של ובחרת בחיים לדעת שאינו מסוגל להתגבר וזקוק לחסדי השי"ת על כל רגע ורגע, כלומר שהבחירה היא להכיר שאינו מסוגל להתגבר על היצר הרע אם הקב"ה לא יבא לעזרתו.

וזהו גם מה שאמרו חז"ל הכל מידי שמים חוץ מיראת שמים. מה הוא היראת שמים? לדעת שהכל מידי שמים! כלומר שאין האדם מסוגל לעשות כלום אם אין הקב"ה עוזרו וזהו הבחירה האמיתית ליראת שמים האמיתי.

השי"ת יודע שאין האדם יכול להתחזק על שום דבר בלי עזרתו של הקב"ה כמו שכתוב לולי ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי (תהלים צד) ומה שהשי"ת דורש מהאדם הוא שיכיר במציאות הזאת. כי אז יזעק אל ה' בצרתה לו וה' יעזור לו. משל למה הדבר דומה לילד קטן שהתקוטט עם מבוגר, הלא זה דבר ברור שהמבוגר ינצח את הילד. ואז אם הקטן מכיר במציאות שהוא בסכנה כי לא יוכל בשום אופן להתחזק על המבוגר, וממילא זועק לעזרה מאד יתכן שהמבוגר ירפה ממנו והקטן ינצל אבל אם אין לקטן די תבונה שהוא בסכנה לא יזעק לעזרה ועלול להנזק או אפילו לההרג. כן הענין במצב האדם אם האדם מרגיש שהוא קטן לעומת היצר הרע וממילא מרגיש בסכנה הגדולה האורבת לו ואז זועק אל ה' ומרבה בתפלה והקב"ה שומע תפלת עמו ישראל ובכח הס"ד הבעל דבר מרפה ממנו. אבל אם אינו מכיר בסכנה שלו וממשיך כאילו להלחם בכוחות שלו בודאי עלול להכשל. ועל זה אמרו חז"ל יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ואם אין הקב"ה עוזרו אינו יכול לו.

קצת שם

שבכל רגע ורגע ניתן לקיים המצוה של בכל נפשך אפילו נוטל את נפשך קדוש השם אף שאינו נמצא בדיקא תחת הלחץ של השונא החפץ להרוג אותו.

המושג קדוש השם בא מהיסוד של אהבת ה'. באם האדם אוהב ה' באמת הרי הוא כבר במצב של קדוש השם כי בטבע הבריאה אין האדם מסוגל לאהוב שני דברים בבת אחת. נחשוב ונראה שאם האדם מתרכז בנקודה אחת ובמהלך מחשבה אחת, אינו מסוגל כבר לחשוב על משהו אחר, וכדי לחשוב משהו אחר צריך לשחרר את המחשבה הראשונה. והנה אם נצטוו לאהוב את ה' בכל לבבך

כתוב ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך בכל נפשך ובכל מאדך. בכל נפשך הכוונה מסירות נפש להיות מוכן למות על קידוש השם. ההסבר הפשוט הוא להיות מוכן לההרג על ידי שונאי ישראל כאשר הם מכריחים לעבור על המצוות. אבל האמת שהיא שהמצוה של קדוש השם אינה מתבטאה בדיקא בהגדרה אחת שהוא להיות מוכן לההרג על ידי שונאי ישראל אלא שיש בה נקודה אמיתית הכוללת את כל מערכת החיים במשך כל שנות החיים עשרים וארבע שעות ביממה. זאת אומרת

נחשבת למעשה מקדש שם שמים. אף שאינו עומד בפני השונא הרוצה להרוג אותו בפועל ממש.

כתוב בתורה ונקדשתי בתוך בני ישראל (ויקרא כב) מדויק הלשון בתוך בני ישראל להראות שאין הכוונה לההרג על קדוש השם ממש ותו לא כי יהיה קשה מה הוא הלשון בתוך בני ישראל אלא הכוונה שיעשה קדוש השם בתוך בני ישראל בזה שאוהב ה' בכל עת ובכל מצב עד כדי כך שאין לו אהבה אחרת רק אהבת ה' בלבד.

בכל נפשך ובכל מאדך, הרי בכל רגע בכל מקום ובכל מצב צריכים לאהוב את ה'. ואם אנו מצוים לאהוב את ה' הרי בכל הרף עין חל עלי התפקיד להעדיף את רצון הבורא על הרצונות שלי. דהלא לא יתכן להחזיק בבת אחת שתי רצונות גם לאהוב את ה' וגם לאהוב את עצמו כלומר גם לרצות לעשות רצון הבורא וגם לרצות לעשות רצון עצמי. ואם האדם נלחם עם עצמו ובכל פעולה מעדיף לעשות רצון הבורא על פני הרצון העצמי הרי הוא מכריז בזה את אהבתו ואת דבקו בבורא יתברך שמו. דבקות זו

(108 פתח)

לכן צריך האדם לבטל את עצמו כליל אל השי"ת ולא יחוש אל עצמו כלל דהיינו שלא יחוש שהוא איזה מציאות. כי אפילו אם יחוש שהוא מציאות בלי כוחות עצמיים אלא שה' עזרו. ויחשוב שלכאורה האדם כבר דבוק ומבוטל אל ה' בכל זאת אין זה ביטול מוחלט כי עדיין אוחז את עצמו ואומר: איך בין גארניישט אני כלום. אבל בכל זאת משאיר את האני לעצמו ויש בזה סכנה גדולה שהיצר הרע יתלבש עליו ועוד יתן הרגשה שהנה הוא מבטל את עצמו והנה הוא מרגיש שאינו כלום והכל מאת השי"ת. ועוד כהנה וכהנה.

היצר הרע רוצה שהמציאות של היש העצמי יעבוד כל הזמן דהיינו שכל הזמן יחשוב על עצמו איך אני משיג דברים איך אני מקבל דברים להיות נפגע מכל דבר. וככל שעובד את עצמו רק הוא נדבק יותר ויותר ביצר הרע שלו. היצר הרע כל הזמן מפתה את האדם לחשוב על עצמו והאדם אינו מרגיש כי בזה שחושב כל הזמן על עצמו הוא בעצם נדבק יותר ויותר ביצר הרע מבלי שירגיש בכלל איך שנכנע ומתחבר ליצר הרע של עצמו.

הרצון האמיתי של הרבש"ע הוא שלא נרגיש את עצמנו כלל וכלל ואנו אין לנו מעצמנו כלום ממש ורק הרבש"ע הוא החושב הוא המדבר והוא העושה. הקב"ה רק רוצה שנכיר בזאת וזהו הנחת רוח של הרבש"ע לעשות נחת רוח לבורא יתברך שמו לריח נחוח אשה לה' לעשות נחת רוח לפניו ומה הוא הנחת רוח לדעת שאין לי מעצמי כלום והקב"ה עובד את עצמו.

הקב"ה רוצה להיפך שנבטל את האני שלנו ונעבוד בכח האין שלנו. זאת אומרת שנרגיש בצורה הברורה ביותר שהעצמיות שלנו אינה כלום ואם יש איזה מציאות הרי היא מציאות השי"ת.

וזה ענין בית המקדש השלישי שהוא בלתי לה' לבדו בלי שום התערבות אנוש כלל. ועל האדם ישאר רק לחזות בנעם ה' כלומר להכיר שאין עוד מלבדו והכל הוא יתברך.

הכח של היצר הרע הוא כל כך גדול וחזק עד שמביא את האדם לידי מצב כזה אשר עובד את עצמו ואת כל האינטרסים שלו והאדם חושב כאלו בתמימות שעובד את השי"ת. והאדם כל זמן שנמצא באיזה הרגשה של עצמיות חשוף לסכנה הגדולה הזאת שיפול במצודה של היצר הרע ולא יחוש בכלל שנלכד בתוך המלכודת שלו.

בבין הזמנים מנ"א תש"מ (בערך) בבית הכנסת רשב"ם ירושלים התגודדו מספר חברים סביב הרא"ש ונדברנו כדרכו של הרא"ש. האוירה היתה נעימה ורגועה דברי הרא"ש היו מטובלים במילתא דבדיחותא. בעוד אנו עומדים ומשוחחים בחצר בית הכנסת ניגש אברך צעיר להרא"ש קטע את שיחת הרא"ש אלינו ובקול בוכים סיפר לו שראש הכולל הודיע במפתיע שסוגר את הכולל וכבר לר"ח אלול על האברכים לחפש כולל אחר. האברך תיאר בפני הרא"ש מצבו הפיננסי הקשה כבעל משפחה לילדים רכים כאשר הסכוי למצא כולל מתאים קלוש.

פני הרא"ש הרצינו ופנה אלי! יודל! העפשער נעמסטו דעם כולל אין דיינע הענט? (אולי אתה לוקח את הכולל בידיק?) הוכיתי בהלם ולא ידעתי איך לעכל פניה זו אם לראותו כהוראה אם לראותו כבדיחה או כחלק מפיתוח חשיבה. שאלתי את האברך כמה אברכים בכולל, המענה 30. שאלתי כמה משלמים בכולל. המענה: 500 דולר. עשיתי חשבון - התשלום לאברכים בלבד מסתכם ב-15000 דולר לחודש 180000 דולר לשנה. פניתי אל הרא"ש בשאלה האם אני מסוגל להרים פרויקט כזה? תשובה הקצרה הכה אותי כרעם אותה אני מרגיש עד היום הזה. דו קענסט טאקע נישט אופהויבין דער פרויקט וויל דו האסט צופיל גיטראכט. (אתה בעצם אינך מסוגל להרים פרויקט כזה כי יותר מדי חשבת...) הרא"ש הסביר בהמשך דבריו כשהקב"ה מטיל תפקיד על האדם הוא נותן לו גם את כל האבזורים הדרושים למלוי התפקיד בלי שום בעיות. הבעיות מתחילות רק לאחר שהאדם מתחיל בשאלות. ומכיון שהתחלתי בשאלות הוצאתי את עצמי מהתמימות הפשוטה והכנסתי את עצמי לטבע ובטבע ברור שלא עושים עסקים כל זמן שלא יודעים איך לממן את העסקים...

בכל עת שאני נזכר מהאירוע הנ"ל עוברת לפני תחושה בהבנת אמרת חז"ל על הערך המיוחד שיש בהקדמת נעשה לנשמע. ע"פ דברי הרא"ש דלעיל אם קולטים את המסר להלכה ולמעשה בלי כל שאלות מקדימים בזה את הנעשה לנשמע וזוכים בשני הכתרים גם לנעשה שהוא התפקיד הספציפי אשר הציב עבורי מסובב הסיבות וגם לנשמע שהם האבזורים הדרושים למלוי המשימות. אבל אם לא קולטים את המסר מיד בשעה שמסובב הסיבות מביא לאדם את הסיבה. נכנסים לפלונטר של "רבות מחשבות בלב איש", ואז ככל שירבה במחשבות כך ירבה בהסתבכות.

בהזדמנות אחרת הסביר הרא"ש את הפסוק רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום. עצם הדבר שיש רבוי מחשבות הוא בגלל שהם יוצאים מלב האיש כי בעצת ה' אין רבוי מחשבות יש מחשבה אחת והיא מתקיימת...

שהשמחה במעונם

הר"ר צבי הולד ומשפ' להולדת הנכד
הר"ר יוסף שלמה גליק ומשפ' לנישואי הבת
הר"ר ישעי' גליק ומשפ' לנישואי הנכדה
הר"ר אהרן גרינצ'וץ ומשפ' לנישואי הבת
הר"ר דוד דרלי ומשפ' לנישואי הבת
הר"ר שרגא שניצר ומשפ' לנישואי הבן
הר"ר ישעי' אשר קרויס ומשפ' לנישואי הבת
משפ' שניצר לנישואי הנכד
גב' פשקוס לנישואי הנכדה

וו"ל ע"י
משרכת החברותא
שני 3
טל: 02-5829688
פקס: 02-5325477
ת.ד. 5080
ירושלים 91050